

Niemand in de kou en iedereen betrokken.

Voorzitter,

We stellen vanavond met elkaar een sluitende begroting vast. Dit is bijzonder met het oog op de financiële uitdagingen waar we als land en als gemeente voor staan. Het roept echter ook vragen op wanneer de inflatie afgelopen maand 17% bedroeg.

De begroting laat ambitie zien, veel ambitie maar moeten we ons ook voorbereiden op een onzekere toekomst.

De hoge inflatie en energielasten maken het voor veel mensen, die normaal gesproken prima rond konden komen, lastig om de eindjes aan elkaar te knopen. Dit zijn zorgwekkende ontwikkelingen. Een goed vangnet is voor iedereen die het nodig heeft, belangrijk. Want iedereen telt mee en we laten niemand in Zaltbommel in de kou staan. De slogan van D66 is “Laat iedereen vrij, maar niemand vallen” Laten we de daad bij het woord voegen.

Nu iedereen het financieel moeilijker krijgt of zelfs in de knel zit, zou het dan niet een gebaar van solidariteit zijn van de gemeente om zelf ook een deel van de pijn te dragen en niet op een ijzige toon een stijging van de lasten te presenteren. Een nul-stijging of gedeelde pijn 50/50 zou op veel begrip en bijval kunnen rekenen.

Warmte, respect, begrip en geborgenheid zijn aspecten die juist in tijden van crisis belangrijk zijn gebleken. Ook tijdens de corona tijd, met het applaudisseren voor zorgmedewerkers, merkten we dat warmte en steun jegens elkaar helpen.

Respect voor een ieders manier van leven hoort binnen een inclusieve samenleving,

In dit stuk lezen we dat het college streeft naar een meer **inclusieve samenleving**, een prachtig streven waar de D66 fractie uiteraard achter staat. Helaas komt de LHBTIQ gemeenschap er nergens in voor terwijl we weten dat er in het recente verleden problemen mee zijn geweest in het onderwijs en diverse geloofsgemeenschappen. *Kan de wethouder aangeven waarom dit onderwerp niet wordt genoemd?*

Tijdens het hijsen van de regenboogvlag op 11 oktober zagen we een grote opkomst van inwoners en betrokkenen. D66 waardeert de inzet van onze nieuwe wethouder op het gebied van inclusie. We zijn hierin aan het groeien en laten zo het onderwerp langzaam een onderdeel van onze grondhouding zijn.

Wat ons wel verbaast voorzitter, is dat de aanwezige wethouders, zich zo positief uitten over het enorme belang van veiligheid en inclusie, terwijl onze motie over **artikel 1 van de grondwet** vorig jaar is weggestemd.

Maakt u zich geen zorgen voorzitter, ik zal hem niet opnieuw indienen. Ik roep echter wel het nieuwe college op de daad bij het woord te voegen: Als het college inclusie echt zo belangrijk vindt draag dat dan uit en hang die plaque in het gemeente kantoor. *Graag een reactie hierop.*

Ten aanzien van het onderwijs en inclusie heeft D66 echter nog een vraag: In de schriftelijke vragen/antwoorden van BVNL wordt als antwoord gegeven op de vraag wát in het onderwijs niet inclusief is. Het antwoord; “de komende periode wordt onderzocht hoe door een tijdelijk extra

aanbod in de Bommelerwaard meer kinderen thuis nabij naar een eigen reguliere school blijven gaan(!)""

Ja heus wat staat er nu eigenlijk? Waar het D66 om gaat is dat het onderwijs toegankelijk én inclusief moet zijn. Dus bereikbaar fysiek in de buurt maar ook bereikbaar in de zin van kansgelijkheid voor iedereen. Ook voor de LHBTIQ groep: elke kind moet zich veilig voelen en kunnen ontwikkelen.

Kansgelijkheid wordt gelukkig goed beschreven in deze begroting. Het klinkt zo eenvoudig; we geven iedereen een gelijke kans maar met de armoede die toeneemt is dat absoluut geen gemakkelijke opgave. 1 op de 4 kinderen voorzitter gaat zonder ontbijt naar school. Hoe gaan we er voor zorgen dat deze kinderen gezond blijven, zich blijven ontwikkelen, en leren?

Tijdens de basisschoolleeftijd wordt de basis gelegd voor leesplezier. Onderzoek heeft laten zien dat dit leesplezier afneemt naar mate kinderen ouder worden en in onze gemeente is **laag geletterdheid** een probleem. Wij zouden het mooi vinden als we dit aanpakken en te gelijke tijd het lezen stimuleren. D66 zou graag zien de gemeente aan alle kinderen van groep 8 een boek cadeau doet. Dit komt voort uit de actie "**Geef een boek cadeau**", een initiatief van boekhandels maar inmiddels breed ondersteund door allerlei instanties. Hiermee wil D66 de Zaltbommelse kinderen stimuleren om te genieten van mooie verhalen en ze stimuleren te blijven lezen!

Van de daadwerkelijke kou is nu nog geen sprake voorzitter; het **klimaat** verrast ons steeds en voor D66 een enorm belangrijk onderwerp. De motie van GL over de plastic zakjes steunen wij; het is wederom een kleine stap in de goede richting. Wel bedacht D66 dat we eigenlijk als gemeente helemaal **geen plastic** zouden moeten willen verschaffen en dit doen we wel. Bij 6 ondernemers in de gemeente kan men gratis hondenpoepzakjes ophalen; laten we dit dan ook aanpakken en kijken naar alternatieven. Hier zal ik zo een motie over voordragen.

Aandacht maakt alles mooier, dat geldt zeker voor het klimaat. We moeten ons veel meer bewust zijn van wat de gevolgen zijn van ons handelen en dat begint al met de kleine dingen. Eet bewust, pak vaker de fiets, doe meer met hergebruik, tweede hands is vaak net zo goed of knap wat oude spulletjes op.

Al met al niet alleen goed voor het milieu (veel minder verspilling) maar ook voor je portemonnee wat in deze tijd een mooie en soms nodige bijkomstigheid kan zijn. Een **lokale bewustwordingscampagne** over dat wat je zelf kan doen, zou juist in deze tijd waarin mensen OOK op hun geld moeten letten, kunnen helpen. *Hoe kijkt de wethouder hiernaar?*

Als we dan de stijgende lasten combineren met de noodzaak voor D66 om te verduurzamen ontstaat er een enorme impasse. Mensen in oude huizen zitten klem en zien hun geld door de kieren wegvliegen. Er is €1300^e voor de minima vrijgekomen; hier kun je al gauw 4 plug & play panelen van op een schuurtje leggen. Nu meteen goed voor het milieu, bespaart energie en geld in de toekomst. Mensen hebben NU een cashflow probleem maar over een paar maanden, als dit geld op is, mogelijk opnieuw. *Ziet de wethouder mogelijkheden dit te promoten bij de wijken bij wie dit van toepassing is en in hoeverre ziet de wethouder mogelijkheden om hier als gemeente op langere termijn iets aan te doen?*

Niet alleen inwoners hebben te maken met prijsstijgingen ; ook de gemeente heeft te maken met de oplopende inflatie, stijging bouwkosten, hoge energieprijzen en rentestijgingen. Ik vind het vreemd

dat ik niets heb kunnen vinden over de ontwikkeling van de energiekosten voor de gemeente zelf. Er zijn gemeenten waarvoor een egalisatie reserve is getroffen. *Kan de wethouder aangeven hoe dit bij ons gemeente is?*

En, zoals het er nu naar uitziet, daalt de bijdrage vanuit het Rijk in 2026 drastisch. Dat betekent dus dat we lopende budgetten van plannen en projecten moeten bijstellen. En dat we ook vooruit moeten blijven kijken om onze plannen en ambities waar te kunnen maken.' Kan de wethouder aangeven hoe hij hier tegen aan kijkt en wat zijn verwachtingen zijn de komende jaren?

Zoals gezegd voorzitter; er is buiten nog geen sprake van winter maar ondanks dat laten we onze inwoners niet in de kou staan.

Dat geldt ook voor **onze ambtenaren**. De mensen die al onze moties vertalen, onze stukken schrijven en de uitvoeringen bedenken. Die met elkaar dit stuk, wat we vanavond vaststellen, hebben geschreven.

In onze optiek voorzitter hebben we ze wél laten vallen. En ja voorzitter, nu kunnen collega raadsleden wel zuchten, wethouders daar aan tafel mompelen en met hun ogen draaien. Dat mag voorzitter, maar het zou hypocriet zijn als ik hier vanavond zou gaan staan preken over mensen niet laten vallen als ik dit onderwerp niet zou benoemen.

Kansengelijkheid en inclusie horen ook onderling, op de werkvloer, binnen de eigen organisatie vanzelfsprekend te zijn. Dit is het nu niet. Ik sluit dan mijn betoog ook af met de oproep aan de voorzitter van de Raad, van het college en de burgervader van iedereen, snel verbetering aan te brengen in de situatie en dit met externe hulp te gaan doen zodat de organisatie weer een warm bad voor ze wordt.